

Raport o stanie gminy Wałbrzych za rok 2020

ZDROWIE I SPRAWY SPOŁECZNE

SPIS TREŚCI

1	ZDROWIE	2
1.1	Profilaktyka i promocja zdrowia	2
1.1.1	Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV	2
1.1.2	Program profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegające rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży	3
1.2	Paliatywna opieka domowa	5
1.2.1	Akcje informacyjno – edukacyjne „Udar” oraz „Czerniak i jego profilaktyka”	5
1.3	Profilaktyka alkoholowa	6
2	POMOC SPOŁECZNA	10
2.1	Magazyn żywności	10
2.2	Prowadzenie jadłodajni	11
2.3	Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	11
2.4	Dom Pomocy Społecznej	12
2.5	Inne zadania	13
2.5.1	Zadania realizowane na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w tym organizacja robót publicznych i prac społecznie użytecznych	13
2.5.2	Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	14
2.5.3	Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus	15
3	DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	16
3.1	Programy i działania finansowane z budżetu Gminy	17
3.2	Wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami w roku 2020.	19
3.3	Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego	20
3.4	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	24
3.5	Program Aktywny Samorząd	25
3.6	Działania na rzecz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	25
4	DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW	26
5	BEZPŁATNA POMOC PRAWNA	29
6	POZOSTAŁE ZADANIA	32
6.1	Repatriacja i Karta Polaka	32
6.2	Organizacja Wigilii Miejskiej	32
6.3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	33
7	PODSTAWOWE INFORMACJE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE RYNKU PRACY	36

1 ZDROWIE

1.1 PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA

W 2020 roku Gmina Wałbrzych kontynuowała dwa programy polityki zdrowotnej, które zostały przyjęte do realizacji stosownymi uchwałami Rady Miejskiej Wałbrzycha i są opracowane szczegółowo w programach na poszczególne lata:

„Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2019-2021 Miasta Wałbrzycha”, „Wałbrzyski program profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych na lata 2018 – 2022”

Ponadto Gmina Wałbrzych wspierała program paliatywnej opieki domowej, a także uczestniczyła w akcjach informacyjno – edukacyjnych „Udar” oraz „Czerniak i jego profilaktyka”.

1.1.1 PROGRAM PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ WIRUSEM BRODAWCZAKA LUDZKIEGO HPV

Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2019-2021 Miasta Wałbrzycha został przyjęty Uchwałą Nr III/36/18 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 grudnia 2018 roku, zmienionej Uchwałą nr VI/65/19 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 lutego 2019 r. Głównym celem programu jest zmniejszenie liczby zachorowań i umieralności na raka szyjki macicy poprzez przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej w szkołach oraz wykonanie szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV wśród populacji dziewcząt urodzonych w roku 2008, zamieszkałych i zameldowanych na pobyt stały w Wałbrzychu.

W 2020 roku przeznaczona z budżetu Gminy Wałbrzych na jego realizację kwota wynosiła 243.480,00 zł. Informację na temat realizacji „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2019-2021 w Wałbrzychu” w roku 2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba wykonanych szczepień w roku 2020

Liczba dziewcząt w wieku 12 lat (wg. danych z USC w Wałbrzychu)	Liczba dziewcząt zaszczepionych I dawką	Liczba dziewcząt zaszczepionych II dawką
504	142	243

Do realizacji programu w 2020 roku została wybrana szczepionka 9-walentna o nazwie „Gardasil 9”, skierowana przeciwko typom wirusa HPV-6, HPV-11, HPV-16, HPV-18, HPV-31, HPV-33, HPV-45, HPV-52 i HPV-58. Podawana jest w schemacie 2-dawkowym.

W związku z trudną sytuacją pandemiczną nie było możliwości zaszczepienia wszystkich dziewczynek II dawką szczepionki do końca 2020 roku, stąd niższe wartości poszczególnych parametrów przedstawionych w tabeli. Realizacja zadania jest kontynuowana w 2021 roku.

W 2020 roku szczepienia prowadził podmiot leczniczy, wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Śródmieście – Biały Kamień” Sp. z o.o. w Wałbrzychu, ul. Wysockiego 24, 24A .

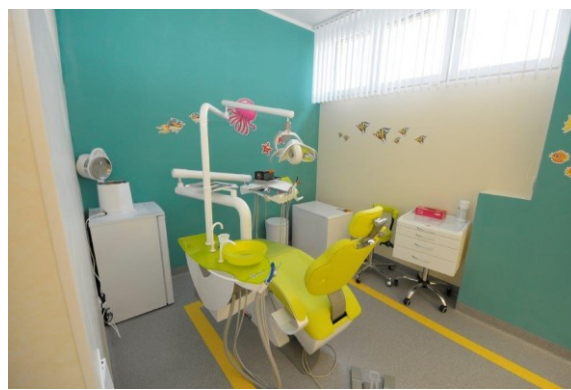
W ramach programu przeprowadzono również spotkania edukacyjne w szkołach zarówno z rodzicami dzieci jak i samymi dziećmi i ich nauczycielami. W 2020 roku programem zostało objętych 18 szkół z terenu Wałbrzycha i 1 z Nowego Siodła. W edukacji wzięło udział ponad tysiąc osób. Podczas spotkań rozmawiano na temat zasadności profilaktyki w postaci szczepień ochronnych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, profilaktyki raka szyjki macicy, ryzykownych zachowań oraz chorób przenoszonych drogą płciową, rozmowy te prowadzone były przez lekarzy zatrudnionych w przychodni. W trakcie spotkań rozdawane były materiały edukacyjne oraz druki zgody rodzica na szczepienie dziecka, czemu towarzyszyło zebranie danych do kontaktu. Informacje o odbywającej się akcji umieszczone były na stronie internetowej przychodni www.nzoz-sbk.pl oraz na profilu Facebook i w mediach lokalnych: Wałbrzych dla Was, TV DAMI.

1.1.2 PROGRAM PROFILAKTYCZNEJ OPIEKI STOMATOLOGICZNEJ, ZAPOBIEGAJĄCE ROZWOJOWI PRÓCHNICY ZĘBÓW I CHOROÓB PRZYŻĘBIA U DZIECI I MŁODZIEŻY

Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu utworzono na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wałbrzycha nr X/134/2015 z dnia 27.08.2015 r.

Gmina Wałbrzych kontynuowała w 2020 roku realizację "Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci z wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych na lata 2018 – 2022" przyjętego Uchwałą Nr LI/645/2017 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 grudnia 2017 roku w 6 szkolnych gabinetach stomatologicznych tj.:

- 1) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 5 im. Aliny i Czesława Centkiewiczów, 58-303 Wałbrzych, ul. Poznańska 8,
- 2) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 15 im. Jana Kochanowskiego, 58-309 Wałbrzych, ul. Hirszfelda 1,
- 3) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 17 im. Marii Konopnickiej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 58-305 Wałbrzych, ul. 1 Maja 105,
- 4) Publicznej Szkole Podstawowa Nr 21 im. Olimpijczyków Polskich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 6, 58-316 Wałbrzych, ul. Grodzka 71,
- 5) Zespole Szkół Nr 2/II Liceum Ogólnokształcącym im. Hugona Kołłątaja, 58- 300 Wałbrzych, Al. Wyzwolenia 34.
- 6) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 im. Orła Białego, 58-304 Wałbrzych, ul. Wańkowicza 13

Założeniem programu jest ułatwienie dzieciom i młodzieży gminy Wałbrzych dostępu do podstawowej opieki stomatologicznej, w tym do profilaktycznych badań stomatologicznych i edukacji w zakresie higieny i chorób jamy ustnej.

Cele w roku 2020 były realizowane poprzez działalność profilaktyczno-leczącą polegającą na udzielaniu stomatologicznych świadczeń zdrowotnych oraz promocji zdrowia a w tym:

1. Edukacja zdrowotna ze szczególnym uwzględnieniem:

- roli węglowodanów w zapobieganiu próchnicy zębów, jak ograniczyć ich szkodliwe działanie, roli diety w prawidłowym rozwoju zębów, n
- nauki prawidłowego szczotkowania zębów – demonstracja i ćwiczenia na fantomach właściwy dobór szczoteczki i pasty,
- roli płytki nazębnej w rozwoju próchnicy zębów – demonstracja wybarwiania płytki fuksyną,
- zapobieganie wadom zgryzu przez eliminację parafunkcji.

2. Profilaktyczna opieka stomatologiczna:

- stosowanie co 3 miesiące lakieru fluorkowego,
- stosowanie płukanki lub żelu chlorheksydynowego
- zabezpieczenie bruzd pierwszych trzonowców zębów trzonowych lakiem szczelinowym fluorowym lub płynnym kompozytem

3. Leczenie stomatologiczne dzieci i młodzieży materiałem utwardzonym światłem

Opieką stomatologiczną zostały objęte dzieci i młodzież z publicznych szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Świadczenia stomatologiczne realizowali zatrudnieni lekarze stomatolodzy i higienistki/asystentki stomatologiczne.

W związku z ogłoszonym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii związanej z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 w szkolnych gabinetach stomatologicznych dla zapewnienia bezpieczeństwa personelu medycznego oraz pacjentów /dzieci i młodzieży/ zostały wprowadzone procedury postępowania przy udzielaniu świadczeń stomatologicznych uwzględniające zasady profilaktyki zarażeń SARS-CoV-2, zabezpieczenia w środki ochrony osobistej, zabezpieczenie dla gabinetu stomatologicznego.

Dodatkowo wszystkie gabinety zostały wyposażone w lampy bakterio-wirusobójcze rekomendowane przez Światową Organizację Zdrowia /WHO/ jako sposób na zabezpieczenie oraz walkę z pandemią COVID-19. Wszystkie lampy serii NBVE posiadają atest higieniczny Polskiego Zakładu Higieny (PZH).

W okresie od stycznia do grudnia 2020 r. w 6 szkolnych gabinetach stomatologicznych wykonano razem 5275 świadczeń medycznych dla dzieci i młodzieży do lat 18.

Tabela 2. Liczba wykonanych świadczeń medycznych, profilaktycznych i edukacyjnych w 2020 roku.

ŚWIADCZENIE MEDYCZNE	ILOŚĆ PACJENTÓW
Kompleksowe badania profilaktyczne	1410
Wyleczono zęby	560
lakierowanie zębów	650
Lakowanie zębów	80
Instruktaże i nauka szczotkowania	2560

W roku 2020 kontynuowano realizację projektu edukacyjnego finansowanego przez Ministerstwo Zdrowia dla dzieci i młodzieży w szkolnym gabinecie stomatologicznym w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 im. Orła Białego przy ul. Melchiora Wańkowicza 13 w Wałbrzychu. Działaniami edukacyjnymi objęto 290 dzieci i młodzieży.

W trakcie spotkań dzieci i młodzież zapoznano z zasadami higieny jamy ustnej, przeprowadzono pokazy i ćwiczenia prowadzone przez lekarza stomatologa i/lub higienistkę stomatologiczną w zakresie: prawidłowego szczotkowania zębów – demonstracja i ćwiczenia na fantomach oraz zwrócono uwagę na właściwy dobór szczoteczki i pasty, stosowanie płukanek i odpowiednich przyborów – nici dentystycznych. Wskazano na rolę płytki nazębnej w rozwoju próchnicy zębów –demonstracja wybarwienia płytki fuksyną, sposoby uzupełniania związków fluoru, rolę węglowodanów w zapobieganiu próchnicy zębów, znaczenia racjonalnego żywienia w prawidłowym rozwoju zębów, decydowanie o wyborze potraw i produktów zdrowych dla zębów, ograniczenie pokarmów i napojów zawierających cukry proste.

1.2 PALIATYWNA OPIEKA DOMOWA

Działania Gminy Wałbrzych na rzecz chorych na choroby nowotworowe i ich rodzin, realizowane są od 1997 roku. Jest to niezwykle ważne wsparcie Gminy dla osób przewlekle i nieuleczalnie chorych, przebywających w środowisku domowym z terenu Miasta Wałbrzycha. Głównym celem jest złagodzenie objawów choroby, wspieranie psychiczne chorego oraz bliskich mu osób i możliwie jak najskuteczniejsze uśmierzenie bólu.

Przy realizacji tego projektu pracuje przeszkolony zespół: lekarzy, rehabilitantów, pielęgniarzy i psychologów z Poradni Opieki Paliatywno-Hospicyjnej, wykonuje cały szereg zabiegów przy chorym, wykorzystując specjalistyczny sprzęt medyczny, pielęgnacyjny i rehabilitacyjny, w tym sprzęt jednorazowego użytku.

Co zasługuje na szczególną uwagę to fakt, że członkowie rodzin otrzymują wsparcie w zakresie nabycia umiejętności sprawowania właściwej opieki i pielęgnacji nad chorym np.: zachowania czynności życiowych, utrzymania sprawności ruchowej, nauki chodzenia, żywienia a także zapobiegania problemom psychicznym związanym z długotrwałą i nieuleczalną chorobą członka rodziny. Zadaniem są również objęte dzieci.

W 2020 roku Gmina Wałbrzych przekazała środki budżetowe w kwocie 170.000,00 zł, w ramach których wykonano 1.419 wizyt domowych dla 141 pacjentów i ich rodzin oraz 1.070 zabiegów rehabilitacyjnych dla 35 dzieci i ich rodzin.

1.2.1 AKCJE INFORMACYJNO – EDUKACYJNE „UDAR” ORAZ „CZERNIAK I JEGO PROFILAKTYKA”

Lokalna kampania informacyjna „UDAR” skierowana jest do mieszkańców Wałbrzycha i ma na celu przybliżenie problematyki udaru. Na terenie miasta na przystankach autobusowych zostało umieszczonych łącznie dwadzieścia plansz typu „citylight” z informacją jak rozpoznać udar, a także jak uzyskać odpowiednią pomoc w przypadku jego wystąpienia.

Wzorem lat ubiegłych Gmina Wałbrzych w roku szkolnym 2019/2020 kontynuowała współpracę ze Studenckim Kołem Naukowym Onkoma przy Klinice Gastroenterologii Onkologicznej w Centrum Onkologii w Warszawie w zakresie ogólnopolskiego programu profilaktyki czerniaka.

W ramach akcji w szkołach podstawowych (klasy 7 i 8) oraz ponadpodstawowych odbywały się zajęcia lekcyjne dot. czerniaka i metod jego skutecznej profilaktyki według materiałów opracowanych przez Akademię

Czerniaka – sekcję naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej. Z uwagi na sytuację pandemiczną i wprowadzenie zajęć on line dla uczniów Gmina Wałbrzych jak i placówki edukacyjne dodatkowo publikowały na swoich stronach internetowych oraz w prowadzonych przez siebie kanałach społecznościowych (Facebook, Twitter, Instagram) materiały – ulotkę, plakat oraz sześć krótkich filmów prezentujących zasadę ABCDE w czerniaku.

Udział w programie był bezpłatny, a w/w zajęcia były prowadzone przez nauczycieli biologii, pielęgniarki bądź też przez wychowawców klas w ramach godzin wychowawczych. Chęć uczestnictwa w powyższej akcji potwierdziło 21 szkół, dzięki czemu zrealizowano w sumie 208 godzin zajęć lekcyjnych, w których udział wzięło 4.048 uczniów.

1.3 PROFILAKTYKA ALKOHOLOWA

Nadużywanie alkoholu staje się coraz większym problemem i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Poza tym liczne kampanie reklamowe napojów alkoholowych spowodowały, że młodzież zaakceptowała, iż alkohol - zwłaszcza piwo, czyli pozornie niegroźny napój - jest niezbędnym elementem kultury młodzieżowej. Dlatego coraz więcej młodzieży nadużywa piwa, a tym samym znajduje się w grupie ryzyka rozwinięcia się u nich choroby alkoholowej, czyli uzależnienia od alkoholu. Zjawiska te są ewidentnie skutkiem transformacji gospodarczej. W ostatnich latach zmalała wyraźnie rola i siła oddziaływania przeciwalkoholowego państwa oraz społeczeństwa w porównaniu do siły producentów alkoholu czyli tych, którzy na alkoholu zarabiają - zwłaszcza producentów piwa, którego spożycie zdecydowanie wzrosło. Młodzież zaczyna pić już w szkole podstawowej, oczywiście nie we wszystkich środowiskach. Do sięgnięcia po alkohol usposabiają wzorce domowe i rodzinne oraz tolerancja dla używek np. alkoholu, papierosów, nadużywania leków. Jeśli młodzi ludzie zaczynają palić papierosy, to wśród nich jest zdecydowanie więcej tych, którzy będą również pić alkohol i brać narkotyki. W tej chwili młodzież traktuje zarówno alkohol i narkotyki jako niegroźne używki, które często stosowane są zamiennie lub łączone razem np. amfetamina z alkoholem czy marihuana plus alkohol. Dlatego niezmiernie ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

Mając na względzie jak najskuteczniejsze działania, Gmina Wałbrzych wspierała prowadzenie w szkołach nowoczesnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, kształtujących wśród młodego społeczeństwa, normy i wzorce zdrowego stylu życia, bez używek oraz pokazujących jak konstruktywnie wykorzystać swój wolny czas. W oparciu o ustawę dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), zgodnie z uchwałą w sprawie przyjęcia Programu współpracy Miasta Wałbrzycha z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021 rok Gmina Wałbrzych zleciła realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Podejmowane w ten sposób działania, tj. wybór najlepszych ofert i współpraca z organizacjami, mającymi największe doświadczenie w tym zakresie, pozwalają osiągnąć najlepsze rezultaty. Kierując się bogatym doświadczeniem Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii wybierane są rekomendowane przez nich programy, które zostały poprzedzone szeregiem badań ewaluacyjnych. Sprawdzone pod względem skuteczności działania powtarzane są co roku, docierając do coraz szerszej grupy dzieci i młodzieży.

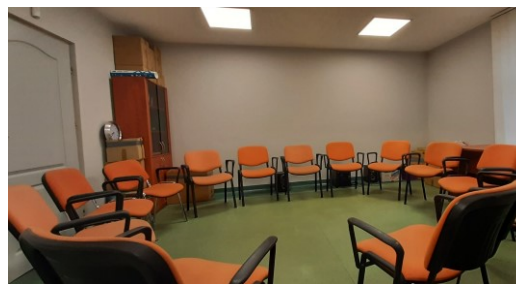
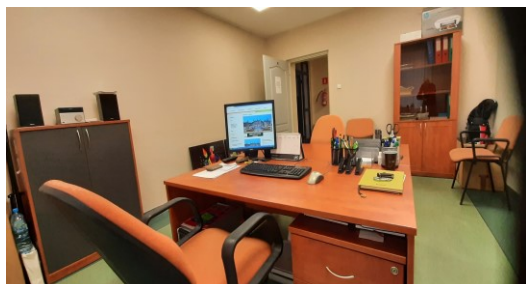
Zgodnie z uchwałą nr XVIII/177/19 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla miasta Wałbrzycha na 2020 r.

ogłoszono otwarte konkursy ofert, w wyniku których wyłoniono 7 realizatorów zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

1. Na prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych Gmina dofinansowała dwie organizacje pozarządowe:

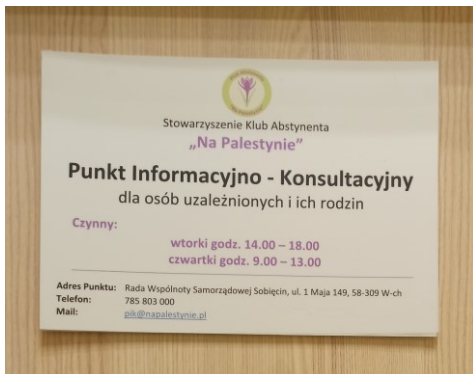
1) **Stowarzyszenie MONAR** otrzymało dotację w wysokości **89.000,00 zł** na poniższe działania:

- warsztaty profilaktyczne „Laboratorium wiedzy pozytywnej” w 3 szkołach oraz w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii - program oparty na sprawdzonych, naukowych strategiach, które jako odbiorców działań angażują nie tylko młodzież, ale też rodziców i nauczycieli. Program koncentruje się na budowaniu i wzmacnianiu umiejętności życiowych. Dzięki zajęciom nastąpiło ukształtowanie postaw uczestników afirmujących abstynencję od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych zwiększyła się umiejętność określania i wyrażania własnych potrzeb;
- działalność Punktu Konsultacyjnego przez 992 godziny w 2020 r. obejmującego konsultacje i porady dla osób podejmujących zachowania ryzykowne i eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi, a także opiekę terapeutyczną osób uzależnionych i ich rodzin. Poza stałymi godzinami od 1500 do 1900, w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na porady, rozszerzono działalność o dodatkowe godziny od 900-1300 udzielono 568 porad;
- dwie grupy edukacyjna i wsparcia dla rodzin, które dotknął problem uzależnienia od środków psychoaktywnych gdzie rodziny otrzymują pomoc w uzyskaniu równowagi psychicznej, mogą porozmawiać o swoich problemach z osobami w podobnej sytuacji zdobywać wiedzę w jaki sposób doprowadzić osobę uzależnioną do leczenia – opieką terapeutyczną objęto 42 osoby.

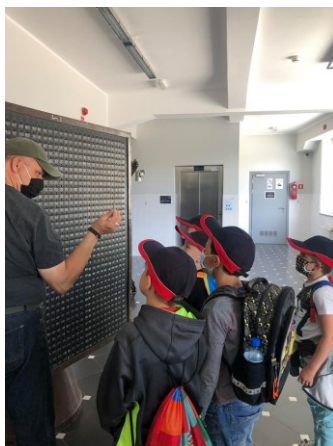
2) **Stowarzyszenie Klub Abstynenta na Palestynie** otrzymało dotację w wysokości **13.070,00 zł** na działalność Punktu informacyjno-konsultacyjnego w Wałbrzychu w dzielnicy Sobięcin. Punkt prowadził działalność od marca do grudnia 2020 r. w każdy wtorek i czwartek od 1600-2000. Z porad skorzystało 130 osób. Osoby zgłaszające się uzyskały informacje w zakresie możliwości terapii, wsparcia w utrzymaniu trzeźwości i dalszego leczenia.

W trybie pozakonkursowym w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w 2020 r. na „Spotkania profilaktyczne – rozplącz się i wypłynij na głębię” ofertę złożyła **Parafia Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Aniołów Stróżów** i uzyskała wsparcie w wysokości **6.000,00 zł**. 3-dniowy program profilaktyczny objął ok. 700 osób ze szkół znajdujących się w Śródmieściu promując pozytywne postawy życiowe, pobudzając młodzież do rozwijania swoich pasji oraz kształtując wśród młodzieży umiejętność krytycznego podejścia do używania środków psychoaktywnych.

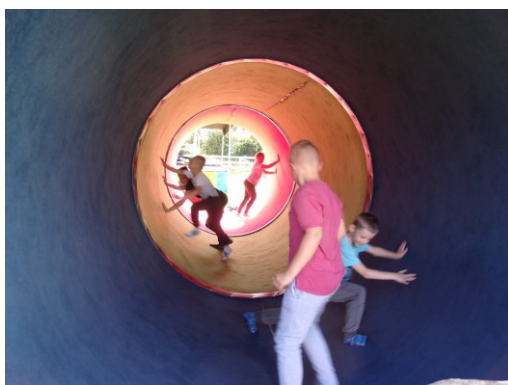
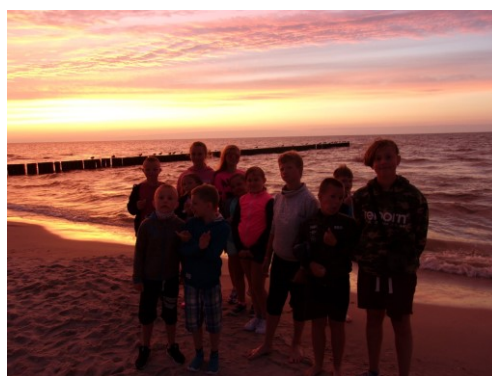
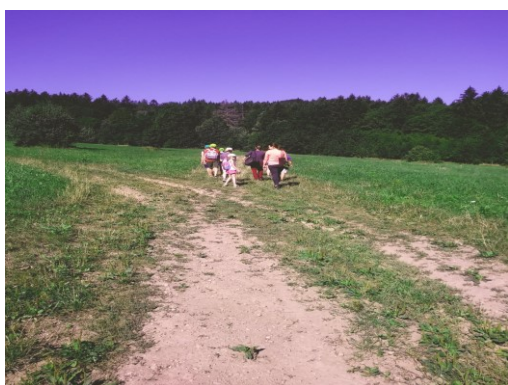
W okresie wakacji, Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Dolnośląski – zorganizował półkolonie dla 80 dzieci będących pod opieką MOPS w Wałbrzychu, obejmujące oprócz zajęć socjoterapeutycznych także zajęcia kulturalne oraz sportowe. Zajęcia z robotyki, wyjścia do Aqua Zdroju, Zamku Książ czy Skate Parku oraz wycieczki cieszyły się ogromnym zainteresowaniem i pokazały dzieciom w jaki sposób można konstruktywnie spędzać czas. Dzieci dodatkowo otrzymały obiady w formie cateringu. Gmina Wałbrzych na półkolonie przekazała dotację w wysokości 121.380,81 zł

W ramach pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym Gmina Wałbrzych wspierała realizację zajęć opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Fundację Edukacyjną św. W. Garczyńskiej oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział w Wałbrzychu, organizacje pozarządowe wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert.

Na prowadzenie świetlic wraz z organizacją wypoczynku letniego i zimowego – Gmina Wałbrzych przekazała w 2020 r. :

- **Fundacji Edukacyjnej im. s. W. Garczyńskiej** dotację w wysokości 65.000,00 zł. Fundacja prowadziła zajęcia przez 4 godziny dziennie zapewniając dzieciom opiekę, pomoc w nauce, zajęcia plastyczne, muzyczne, dodatkowe lekcje języka angielskiego, wycieczki oraz zorganizowała wyjazd wakacyjny nad morze.

- dla **Towarzystwa Przyjaciół Dzieci oddział powiatowy w Wałbrzychu** na prowadzenie 4 świetlic w 4 dzielnicach Wałbrzycha (Biały Kamień, Rusinowa, Sobięcín, Glinik Nowy) dotację w wysokości 153.223,40 zł. Organizacja prowadziła zajęcia przez 3 godziny dziennie zapewniając dzieciom opiekę, pomoc w nauce, zajęcia plastyczne, muzyczne i wycieczki, zapewniając dodatkowo poczęstunek. Z pomocy skorzystało 75 dzieci.

Natomiast na prowadzenie w 2020 r. trzech Placówek Wsparcia Dziennego Gmina Wałbrzych przeznaczyła kwotę 110.5150,00 zł. Organizacje prowadziły zajęcia przez 4 godziny dziennie. Oprócz standardowych zajęć świetlicowych, wspomagających naukę, prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne, dzięki którym dzieci budowały pozytywną samoocenę, uczyły się prawidłowego zachowania w grupie, akceptowalnego odreagowania napięć, rozwiązywania konfliktów.

- **Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży SALVATOR** - w 2020 r. przekazano dotację w wysokości **36.445,00 zł** – w zajęciach uczestniczyło 30 dzieci
- **Towarzystwo Przyjaciół Dzieci** - w 2020 r. przekazano dotację w wysokości **38.040,00 zł** - w zajęciach uczestniczyło 15 dzieci
- **Stowarzyszenie Kalejdoskop** - w 2020 r. przekazano dotację w wysokości **36.030,00 zł** - w zajęciach uczestniczyło 15 dzieci

2 POMOC SPOŁECZNA

2.1 MAGAZYN ŻYWNOŚCI

Zadanie publiczne z zakresu pomocy społecznej pn. „Prowadzenie Magazynu Żywności w 2020 roku na terenie Gminy Wałbrzych, w tym: pozyskiwanie, magazynowanie i dystrybucja żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w Podprogramie 2019” realizowane było w okresie od 15 stycznia 2020 r. do 30 września 2020 r. przez podmiot wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert tj. Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Wałbrzychu.

Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 92 983,50 zł, z czego z budżetu Gminy Wałbrzych, w ramach dotacji przekazana została kwota 47 635,45 zł.

Podstawowym celem realizacji zadania była poprawa egzystencji mieszkańców Miasta Wałbrzycha poprzez dożywianie rodzin i mieszkańców będących w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Magazyn, z którego

prowadzono dystrybucję żywności, zlokalizowany jest przy ul. Mickiewicza 7 w Wałbrzychu. Żywność pozyskiwana była w taki sposób, aby zapewnić ciągłość w wydawaniu produktów przez cały okres realizacji zadania. Pozyskano blisko 400 ton żywności o różnorodnym asortymencie. Osoby kwalifikujące się do uzyskania pomocy kierowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu.

W roku 2020 z magazynu żywności obsłużono około 6500 osób. Od marca 2020 r., w związku z zagrożeniem epidemicznym i licznymi ograniczeniami spowodowanymi COVID 19, żywność była pakowana i dostarczana do domu beneficjentów.

2.2 PROWADZENIE JADŁODAJNI

Zadanie publiczne z zakresu pomocy społecznej pn. „Zapewnienie jednego gorącego posiłku dziennie osobom tego pozbawionym z terenu Miasta Wałbrzycha w okresie od 02.01.2020 r. do 31.12.2020 r. z uwzględnieniem zorganizowania uroczystych posiłków w formie śniadania wielkanocnego oraz kolacji wigilijnej” realizowane było przez podmiot wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert tj. Caritas Diecezji Świdnickiej. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł łącznie 109 400,00 zł, z czego z budżetu Gminy Wałbrzych, w ramach dotacji przekazana została kwota 92 500,00 zł.

W ramach zadania posiłki wydawane były beneficjentom w dwóch jadłodajniach, zlokalizowanych przy ul. 11 listopada 65 oraz ul. Niepodległości 24 w Wałbrzychu. Realizacja zadania miała na celu zmniejszenie ilości osób głodnych z terenu Miasta Wałbrzycha, wsparcie otrzymało ok. 250 osób. W związku z zagrożeniem epidemicznym, zamiast uroczystych posiłków świątecznych potrzebujący otrzymali dodatkowe produkty żywnościowe w postaci świątecznych paczek.

2.3 REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Na zlecenie Gminy Wałbrzych Fundacja Happy Kids oraz Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży SALVATOR prowadzą całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze.

W roku 2020 wydatkowano z budżetu miasta na ten cel kwotę 2.401.349,65 złotych.

Tabela 3. Wykaz placówek opiekuńczo – wychowawczych, prowadzonych przez fundacje na zlecenie Gminy Wałbrzych.

Nazwa placówki	Adres	Podmiot prowadzący	Liczba miejsc w placówce
Rodzinny Dom Fundacji Nr 11	ul. Sułkowskiego 29, 58-304 Wałbrzych	Fundacja Happy Kids	8
Rodzinny Dom Fundacji Nr 12	ul. Rodziny Burczykowskich 56, 58-307 Wałbrzych	Fundacja Happy Kids	8
Niepubliczny Dom Dziecka Nr 1	ul. Wesoła 9, 58-306 Wałbrzych	Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator	14
Niepubliczny Dom Dziecka Nr 2	ul. Sułkowskiego 43, 58-304 Wałbrzych	Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator	14
Niepubliczny Dom Dziecka Nr 3	ul. Miła 37, 58-304 Wałbrzych	Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator	14

Nazwa placówki	Adres	Podmiot prowadzący	Liczba miejsc w placówce
Niepubliczny Dom Dziecka Nr 4	ul. Miła 39, 58-304 Wałbrzych	Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator	14

2.4 DOM POMOCY SPOŁECZNEJ

Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Wałbrzychu przy ul. Zachodniej 17 realizuje zadania zlecone przez Gminę Wałbrzych na podstawie umowy zawartej na dofinansowanie zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej pod nazwą: „Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej przy ul. Zachodniej 17 o zasięgu ponadgminnym dla osób przewlekle somatycznie chorych, przeznaczonego dla 48 mieszkańców”.

DPS przeznaczony dla 48 osób przewlekle somatycznie chorych zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, społeczne, edukacyjne i religijne. Zapewnia mieszkańcom warunki bezpiecznego i godnego życia, intymności, niezależności, umożliwia rozwój osobowości, samodzielności z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb. Na terenie Domu prowadzone są zajęcia terapeutyczne, jest możliwość korzystania z rehabilitacji ogólnousprawniającej, mieszkańcy biorą udział w zajęciach kulinarnych, artystycznych, spotkaniach integracyjnych i okolicznościowych.

W związku z panującą w 2020 roku pandemią koronawirusa Dom musiał przystosować się do funkcjonowania w nowych, trudnych warunkach. W codziennych działaniach placówka opierała się na rekomendacjach Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Pierwsze działania związane z pandemią mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa zostały podjęte 13.03.2020 r. Wówczas Dom został zamknięty dla osób odwiedzających, wstrzymane zostały urlopy oraz wyjścia mieszkańców poza teren placówki. Aby zminimalizować ryzyko zachorowań koronawirusem wśród podopiecznych i personelu, przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, wprowadzono obowiązek wykonywania testu na obecność wirusa SARS - CoV- 2 u każdej osoby przed przyjęciem do placówki.

W październiku doszło do zakażeń koronawirusem wśród personelu i mieszkańców. DPS był zamknięty przez 27 dni. Przy stałej współpracy z Urzędem Miejskim w Wałbrzychu i Urzędem Wojewódzkim placówka została zaopatrzona w niezbędne środki ochrony.

Największym problemem, z którym musiała się mierzyć placówka był niedobór kadrowy. Jedynym sposobem zapewnienia ciągłości opieki przy braku personelu opiekuńczego było oddelegowanie pracowników z innych działów oraz zatrudnienie na czas kwarantanny dodatkowego personelu do pracy w systemie rotacyjnym.

W 2020 roku Gmina przekazała dotację Wojewody Dolnośląskiego w kwocie 122.987,00 zł dla osób, którym decyzja o umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej wydana była przed 1 stycznia 2004 roku.

DPS w 2020 r. realizował projekty finansowane z Funduszy Europejskich na walkę z pandemią:

- „Wsparcie działań związanych z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się pandemii Covid-19 w domach pomocy społecznej”.

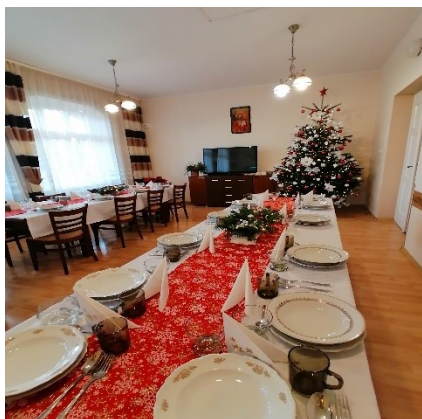
- „Wsparcie dolnośląskich DPS”.
- „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz personelowi zakładów opiekuńczo- leczniczych, domów pomocy społecznej, hospicjów na czas Covid-19”.

W ciągu roku kilkakrotnie placówka otrzymywała także środki ochronne w postaci maseczek, rękawiczek i fartuchów, przyłbic i gogli oraz testów do diagnostyki zakażeń wirusem finansowane ze środków publicznych.

Dla mieszkańców DPS czas pandemii był wyjątkowo trudny. Aby zmniejszyć odczuwanie negatywnych emocji związanych z izolacją, bezpośredni kontakt z bliskimi zastąpiono możliwością kontaktu poprzez urządzenia i komunikatory, w formie prelekcji prowadzone były działania informacyjne o bieżącej sytuacji epidemiologicznej i stosowanych zasadach reżimu sanitarnego w placówce. W okresie letnim przeprowadzono zajęcia i liczne spotkania integracyjne w ogrodzie przy zachowaniu środków ostrożności.

Koniec roku był dla mieszkańców radosnym czasem pomimo panującej sytuacji. Seniorzy otrzymali ogrom wsparcia w postaci prezentów świątecznych i życzeń świątecznych, będących wynikiem akcji przeprowadzonych przez MOPS, Szkoły czy Fundacje.

2.5 INNE ZADANIA

2.5.1 ZADANIA REALIZOWANE NA PODSTAWIE USTAWY O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTYTUCJACH RYNKU PRACY W TYM ORGANIZACJA ROBÓT PUBLICZNYCH I PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH

2.5.1.1 POWIERZENIE DO REALIZACJI ZADAŃ POWIATOWI WAŁBRZYKIEMU

Miasto Wałbrzych, wykonujące zadania miasta na prawach powiatu, od 2013 roku powierza Powiatowi Wałbrzyskiemu do prowadzenia zadania, wynikające z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz.1482 ze zm.). Zakres zadań określony został w zawartym w dniu 22 kwietnia 2015 r. przez Miasto Wałbrzych i Powiat Wałbrzyski Porozumieniu Nr UM/BKS/I/9/6/9-B/2015 w sprawie powierzenia przez Miasto Wałbrzych Powiatowi Wałbrzyskiemu realizacji

zadań z zakresu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482 ze zm.), art. 11, art. 12a, art. 26e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426 ze zm.), rozdziału 6 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j Dz. U. z 2019 r. poz. 1472), art. 250, art. 251, art. 252 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2019r., poz. 869 ze zm.). Zasady finansowania realizacji tych zadań określa corocznie Porozumienie, zawierane pomiędzy Miastem Wałbrzych a Powiatem Wałbrzyskim.

W 2020 roku wysokość dotacji celowej przekazanej na realizację w/w zadań wyniosła 3.381.944,00 zł.

2.5.1.2 ROBOTY PUBLICZNE

Na organizację robót publicznych w 2020 r. do dyspozycji Gminy Wałbrzych przyznano z Funduszu Pracy kwotę w wysokości 228.169,81 zł ze wskazaniem maksymalnej, miesięcznej kwoty refundacji wynagrodzenia dla jednego zatrudnionego bezrobotnego w wysokości 2.380,00 zł plus ZUS. Minimalny wkład własny Gminy Wałbrzych ustalony został w kwocie 220,00 zł/os/m-c oraz pochodne od tej kwoty. Gmina Wałbrzych jako organizator robót publicznych złożyła 2 wnioski do Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu o skierowanie do zatrudnienia łącznie 14 bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wałbrzychu.

2.5.1.3 PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Na organizację prac społecznie użytecznych w 2020 r. do dyspozycji Gminy Wałbrzych przyznano z Funduszu Pracy kwotę 55.085,56 zł. ze wskazaniem stawki przysługującej za godzinę pracy w wysokości 8,50 zł z waloryzacją od 01.09.2020 r. Maksymalny tygodniowy wymiar pracy dla osoby skierowanej do prac społecznie użytecznych wynosi 10 godzin. W ramach prac społecznie użytecznych wykonywane były drobne prace remontowe, prace porządkowe, konserwatorskie i ogrodnicze na terenie jednostek organizacyjnych (głównie szkół i przedszkoli), spółek miejskich czy organizacji pozarządowych, które zgłosiły chęć uczestnictwa w programie i zostały uwzględnione w Rocznym planie potrzeb Gminy Wałbrzych w zakresie prac społecznie użytecznych na rok 2020.

W roku 2020 było 99 uprawnionych osób, które mogły skorzystać ze skierowania do wykonywania prac społecznie użytecznych.

2.5.2 OGÓLNOPOLSKA KARTA DUŻEJ RODZINY

Kartę Dużej Rodziny przyznaje Prezydent Miasta i wydaje je osobom uprawnionym, zamieszkującym na terenie Gminy Wałbrzych. „Karta Dużej Rodziny” uprawnia do korzystania z szeregu ulg na terenie całej Polski. Jest ona dostępna w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) oraz elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,

- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. Karta Dużej Rodziny przysługuje również rodzicom, którzy mieli na utrzymaniu troje dzieci ale, są już dorośle.

Spersonalizowana karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny wielodzietnej spełniającej ww. warunki. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole lub szkole wyższej, maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują Kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

W 2020 r. Prezydent Miasta Wałbrzycha wydał 650 Kart Dużej Rodziny.

2.5.3 WAŁBRZYSKA KARTA RODZINA 3 PLUS

Program „Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus” funkcjonuje w Gminie Wałbrzych od 2014 r. a podstawą jego realizacji jest Uchwała Nr LIX/602/14 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 marca 2014 r.

Ideą programu jest umocnienie i wspieranie funkcji rodzin wielodzietnych, a także zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży wychowujących się w tych rodzinach, przeciwdziałanie niekorzystnej sytuacji demograficznej miasta, zachęcenie do integracji i kreatywnego spędzania wolnego czasu w gronie rodzinnym, ułatwianie rodzinom wielodzietnym dostępu

do dóbr kultury, instytucji kultury, możliwości korzystania z obiektów i urządzeń sportowych oraz rekreacyjnych. Program realizowany jest w porozumieniu z partnerami (podległe jednostki organizacyjne, instytucje kultury, podmioty prowadzące działalność gospodarczą), oferującymi członkom rodzin wielodzietnych różnego rodzaju zniżki. Od początku realizacji, program cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców Wałbrzycha. W 2020 r. o wydanie bądź przedłużeniu karty na następny rok kalendarzowy złożonych zostało 389 wniosków.

Osobami uprawnionymi do korzystania z programu są członkowie rodzin mających troje lub więcej dzieci, członkowie rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, zamieszkałych na terenie miasta Wałbrzycha, w których na utrzymaniu rodziców/opiekunów lub rodzica samotnie wychowującego dzieci, pozostaje co najmniej troje dzieci:

- a) w wieku do ukończenia 18 roku życia, bądź w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- b) bez ograniczeń wiekowych – dla dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności,
- c) bez ograniczeń wiekowych dla dzieci z rodzin zastępczych i dzieci z rodzinnych domów dziecka, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.), nad którym rodzic sprawuje rodzinną pieczę zastępczą oraz osobę, o której mowa w art. 37 ust. 2 tej ustawy.

3 DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podejmowane działania na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami miały na celu budowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej miasta Wałbrzycha, promocję praw osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie dyskryminacji oraz wspieranie wszelkich działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi.

Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych zostały określone w art.35a ust.1 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W roku 2020 roku środki finansowe przyznane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla Wałbrzycha na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zostały wydatkowane w kwocie 3.669.246,00 złotych.

Szczegółowe wykorzystanie powyższych środków przedstawia tabela.

Tabela 4. Wykorzystanie środków PFRON w 2020 r.

Rodzaj wsparcia	Wartość [zł]	Liczba osób korzystająca z wsparcia
Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej	1.844.640	87
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz środki pomocnicze	1.009.776	759
Dofinansowanie w turnusach rehabilitacyjnych	347.374	321
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	31.800	266
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	279.700	39
Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	77.978	1
Udzielenie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej	77.978	1
Razem	3.669.246	1474

3.1 PROGRAMY I DZIAŁANIA FINANSOWANE Z BUDŻETU GMINY

Działania podejmowane na rzecz aktywnego i zdrowego trybu życia - Program: „Animator Sportu Osób Niepełnosprawnych”

Program „**Animator Sportu Osób Niepełnosprawnych**” w roku szkolnym 2019/2020, realizowany był w dwóch wałbrzyskich szkołach podstawowych w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 4 z siedzibą przy ul. 11 Listopada 75 oraz Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integrycyjnymi Nr 26 z siedzibą przy ul. Palisadowej 48.

Podczas prowadzenia zajęć w okresie od marca do czerwca 2020 roku ze względu na pandemię COVID 19 zajęcia odbywały się do 26.03. 2020 r. Później zajęcia nie były realizowane z uwagi na kwarantannę społeczną. Ponownie podjęto prowadzenie zajęć w okresie wrzesień - grudzień.

W czasie wszystkich spotkań, które odbywały się dwa razy w tygodniu dzieci poznawały swoje możliwości, osiągały małe sukcesy, które podniosły wartość zajęć. Położono nacisk na rozwijanie sprawności kondycyjno-koordynacyjnej, dzięki czemu dzieci podniosły poziom swoich umiejętności i wydolności fizycznej.

Założone cele:

- Kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie.
- Poznanie podstawowych elementów technicznych zespołowych gier sportowych.
- Rozwijanie sprawności kondycyjno- koordynacyjnej.
- Kształtowanie umiejętności samokontroli i samooceny sprawności fizycznej.
- Kształtowanie umiejętności współpracy w zespole.
- Rozwijanie zainteresowań sportem.
- Czerpanie radości i zadowolenia z uczestnictwa w zajęciach.
- Zrozumienie potrzeb dbania o higienę, zdrowie i sprawność fizyczną.
- Kształtowanie cech motorycznych: szybkości, zwinności, siły i wytrzymałości.

Dzieci aktywnie i chętnie uczestniczyły w zajęciach. W programie zostały wykorzystane gry i zabawy z elementami współzawodnictwa. Program był dostosowany do możliwości i umiejętności dzieci biorących udział w zajęciach. Ogólna liczba dzieci biorących udział w zajęciach 36 w tym: 22 chłopców i 14 dziewczynek. W ramach programu realizowane były zajęcia sportowo – rehabilitacyjne dla dzieci z niepełnosprawnością.

Tabela 5. Liczba dzieci biorących udział w zajęciach.

Rodzaje niepełnosprawności	Liczba dzieci
epilepsja	2
niepełnosprawność intelektualna	13
choroby psychiczne	2
zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	4
choroby narządu wzroku	2
upośledzenie narządu ruchu	1
Schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne	1

całościowe zaburzenia rozwojowe: autyzm, zespół Aspergera	10
niedostosowanie społeczne	1
RAZEM:	36

Wspieranie rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami:

a) Program Dogoterapia

Od kilku lat priorytetem Gminy jest wsparcie rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami. Dzięki środkom finansowym z budżetu Gminy wiele dzieci korzysta z dodatkowej rehabilitacji.

W roku 2020 program Dogoterapia realizowany był w Integracyjnym Przedszkolu Samorządowym Nr 17 z Oddziałami Specjalnymi im. Jana Brzechwy przy ul. Hirszfelda oraz Filii Przedszkola mieszczącej się przy ulicy Sosnowej. Kwotę 1.200,00 zł. przeznaczono z budżetu miasta na wynagrodzenie dla dogoterapeuty – osoby posiadającej odpowiednie uprawnienia do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi oraz wyszkolonym i posiadającym certyfikat do pracy z dziećmi psem.

Dogoterapią w 2020 roku objętych zostało 45 dzieci z różnymi niepełnosprawnościami. Program pomaga w leczeniu zaburzeń i niepełnosprawności psychicznej oraz fizycznej, w tym: mózgowego porażenia dziecięcego, nerwicy, autyzmu, ADHD, Zespołu Downa, niedowładu kończyn różnego pochodzenia, wad postawy, zaburzeń nastroju, zaburzeń lękowych, różnorodnych zaburzeń emocjonalnych, trudności w szkole, problemów z rówieśnikami, rodzicami, zaburzeń mowy i wzroku.

Z uwagi na pandemię COVID-19 i zamknięcie przedszkola od marca do czerwca 2020 roku, izolację i kwarantannę dogoterapeuty w roku 2020 zrealizowano 53 godziny i 35 minut zajęć.

b) Program "Hipoterapia"

Hipoterapia jest bardzo cenną formą rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych. Fizjoterapia na koniu, czyli gimnastyka lecznicza prowadzona przez fizjoterapeutę na koniu poruszającym się powolnym krokiem głównie ma na celu usprawnienie ruchowe dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym. Ta forma rehabilitacji przeznaczona jest przede wszystkim dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

W roku 2020 odbyło się ogółem 160 zajęć z hipoterapii, w zajęciach uczestniczyły dzieci wraz z rodzicami. Ogółem w zajęciach z hipoterapii wzięło udział 30 dzieci.

Z budżetu Gminy przeznaczono na realizację programu hipoterapia w 2020 roku kwotę 6.000,00 złotych. Program realizowany był w Zakładzie Stado Ogierów Książ w Wałbrzychu - Ośrodku Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim Sp. z o. o. Programem objęte zostały dzieci z niepełnosprawnością z Publicznego Przedszkola Samorządowego Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi.

c) Program - Rehabilitacja ruchowa

W roku 2020 realizowany był program rehabilitacja ruchowa dla dzieci. Sytuacja epidemiologiczna spowodowała, że program realizowany był od stycznia do marca i od września do grudnia. Ogólnie do zajęć zakwalifikowało się 43 dzieci. Rehabilitacja przebiegała według ustalonego harmonogramu.

Programem objęte zostały dzieci z niepełnosprawnością z Publicznego Przedszkola Samorządowego Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi oraz Filii Przedszkola mieszczącej się przy ulicy Sosnowej. Zakres Ćwiczeń rehabilitacyjnych dostosowany był do indywidualnych zaleceń lekarza i potrzeb dziecka z niepełnosprawnością.

Na realizację tego programu z budżetu miasta przeznaczono kwotę 5340,00 złotych na wynagrodzenie dla rehabilitantów z Centrum Rehabilitacji i Integracji Sensorycznej dzieci i niemowląt REHA z siedzibą w Wałbrzychu osób posiadającej odpowiednie uprawnienia do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.

d) Program "Integracja Sensoryczna"

Trapią SI w roku 2020 objętych było 15 dzieci z grup integracyjnych z orzeczoną niepełnosprawnością i opinią o potrzebie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Terapia prowadzona była według ustalonego harmonogramu do 10 marca 2020 roku.

Program w roku 2020 realizowany był w Integracyjnym Przedszkolu Samorządowym Nr 17 z Oddziałami Specjalnymi im. "Jana Brzechwy" przy ul. Hirszfelda oraz Filii Przedszkola mieszczącej się przy ulicy Sosnowej przez rehabilitantów z Centrum Rehabilitacji i Integracji Sensorycznej dzieci i niemowląt REHA z siedzibą w Wałbrzychu. Kwotę 1916,00 złotych, przeznaczono z budżetu miasta na wynagrodzenie dla rehabilitantów osób posiadających odpowiednie uprawnienia do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.

W roku 2020 ze względu na kwarantannę odbyło się 62 godziny i 20 minut zajęć rehabilitacyjnych, z których skorzystało 17 dzieci. Podczas terapii prowadzone były głównie ćwiczenia, które stymulują zmysł równowagi, propriocepcji i dotyku oraz ćwiczenia z zakresu psychomotoryki, terapii bilateralnej oraz samo motorycznej integracji odruchów pierwotnych.

Promocja talentu dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami - Program "Twórczość przełamuje bariery"

O kilku lat Gmina wspiera program "Twórczość przełamuje bariery".

W roku 2020 zostały zakupione nagrody książkowe, gry edukacyjne i pomoce naukowe dla dzieci i młodzieży w ramach XXXI edycji Wojewódzkiego Konkursu Recytatorskiego Placówek Specjalnych i Integracyjnych, którego organizatorem jest Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 10 z siedzibą w Wałbrzychu przy ul. Ogrodowej 5a. Kwota wykorzystana w roku 2020 wyniosła 429,00 złotych.

3.2 WSPARCIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W ROKU 2020.

W roku 2020 został ogłoszony otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania pod nazwą: „Wsparcie działań o charakterze integracyjnym na rzecz osób niepełnosprawnych w roku 2020” wynosiła 41. 900,00 zł. Zarządzeniem Nr 474/2020 z dnia 17.08.2020 r. Prezydenta Miasta Wałbrzycha w sprawie przyznania środków finansowych na realizację w 2020 roku zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej zostały przyznane środki finansowe w wysokości 12.625,70 zł.

Dotacja została przyznana dla czterech organizacji pozarządowych:

Wałbrzyskie Stowarzyszenie "Amazonki" z siedzibą w Wałbrzychu przy ul. Sokołowskiego 4. Przyznana kwota dofinansowania 2.915,70 zł. na Podzadanie "Poradnictwo specjalistyczne i społeczne".

Dolnośląskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Wałbrzychu ul. Gen. Andersa 187 kwota przyznana 3.500,00 zł. Podzadanie: Wspieranie działań na rzecz integracji i rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami".

Polskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu z siedzibą przy ul. Z. Nałkowskiej 4a. Kwota przyznana 1620,00 zł. Podzadanie: "Wspieranie działań na rzecz integracji i rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami".

Wałbrzyskie Towarzystwo Oświatowe ul. Malczewskiego 22 z siedzibą w Wałbrzychu. Kwota przyznana 4.410,00zł. Podzadanie: "Wspieranie działań na rzecz integracji i rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami".

W trybie 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r., poz.688) zostały przyznane środki finansowe dla dwóch organizacji pozarządowych:

Fundacja "PRANA" z siedzibą przy ul B. Chrobrego 51 w Wałbrzychu. Kwota przyznanej dotacji na zadanie pn.: Telefon wsparcia dla seniorów" 10.000,00 zł.

"Stowarzyszenie Górnik Wałbrzych 2010". Kwota przyznanej dotacji na realizację zadania pn.: "Organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach" 10.000,00zł.

W roku 2020 kontynuowane były programy „Transport bez barier” mający na celu dostosowanie usług transportowych w Wałbrzychu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz rodziców z małymi dziećmi w wózkach, oraz „Kampania Parkingowa”, której celem jest zwrócenie uwagi na problem zajmowania przez kierowców "kopert" - miejsc wyznaczonych dla pojazdów osób niepełnosprawnych.

3.3 WSPIERANIE DZIAŁALNOŚCI PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO

Warsztaty Terapii Zajęciowej

W Wałbrzychu działają trzy Warsztaty Terapii Zajęciowej są to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki, stwarzające osobom z niepełnosprawnością intelektualną niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Tabela 6. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wałbrzychu.

Organ prowadzący Warsztat	Adres placówki
Polskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu.	ul. Zofii Nałkowskiej 4a. 58-306 Wałbrzych

Stowarzyszenie Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej.	ul. Adama Mickiewicza 24. 38-300 Wałbrzych
Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 10.	ul. Ogrodowa 5a. 58-309 Wałbrzych

Zgodnie z Art.10b.pkt 2a Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, samorząd finansuje z budżetu miasta co najmniej 10% wysokości kosztów działalności warsztatu.

W roku 2020 na działalność trzech Warsztatów Terapii Zajęciowej z budżetu miasta, została przekazana dotacja podmiotowa w wysokości 197.791,68 złotych, wsparciem objętych zostało 90 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Tabela 7. Uczestnicy WTZ wg. stopnia niepełnosprawności.

Nazwa Warsztatu	znaczny	umiarkowany	Na podstawie orzeczeń wydanych przez ZUS lub KIZ
Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu.	24	2	7
Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej.	28	2	-----
Warsztat Terapii Zajęciowej przy Publicznej Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 10.	24	3	-----
Razem:	76	7	7

Tabela 8. Źródła finansowania Warsztatów.

Nazwa Warsztatu	Środki PFRON [zł]	Dotacja z budżetu Gminy [zł]
WTZ przy Publicznej Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 10.	550365,16	61.151,68
WTZ przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu.	614.880,00	68.320,00
WTZ przy Stowarzyszeniu Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej.	614.880,00	68.320,00

Zajęcia uczestników WTZ przy Polskim Stowarzyszeniu Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Prace WTZ przy PPSPS Nr 10

Prace WTZ przy Stowarzyszeniu Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej

Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy przeznaczony jest dla osób z zaburzeniami psychicznymi typu A i typu B oraz z upośledzeniem umysłowym typ B, zlokalizowany jest w Wałbrzychu przy ul. Czesława Miłosza 15a. Zajęcia w Środowiskowym Domu Samopomocy prowadzone są przez terapeutów, psychologa, muzykoterapeutę, logopedę oraz rehabilitanta. Zajęcia odbywają się w 6 pracowniach terapeutycznych, w których wykonuje się prace odpowiednie do predyspozycji i możliwości poszczególnych osób oraz w 5 klubach zainteresowań. Postępowanie wspierająco – aktywizujące odbywało się według indywidualnych planów dostosowanych do potrzeb i możliwości psychofizycznych uczestników i obejmowało:

- trening umiejętności samoobsługowych
- trening zaradności życiowej w życiu codziennym
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego
- trening umiejętności społecznych -
- trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się.
- terapia zajęciowa - zajęcia plastyczne, rękodzielnicze, bukiciarskie, ogrodnicze, stolarskie, rzeźbiarskie i zajęcia kulinarne,
- psychoterapia,
- rehabilitacja

W 2020 roku na funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy wydatkowano łącznie 890.364,00 zł.

Tabela 9. Źródło finansowania działalności ŚDS

Źródło finansowania	Wysokość dofinansowania[zł]
z budżetu Wojewody Dolnośląskiego	841.200,00
z budżetu Gminy Wałbrzych	5.000,00
dotacja w ramach programu „Za życiem”	44.164,00
Razem:	890.364,00

Celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy było stworzenie szansy rozwoju osobom z niepełnosprawnością intelektualną i z zaburzeniami psychicznymi oraz stworzenie warunków do godnego i pełnowartościowego życia wśród przyjaznych im osób, nabywanie umiejętności współżycia społecznego w grupie oraz integracja ze społecznością lokalną.

Działalność placówki została zawieszona od marca do końca maja oraz od października do grudnia 2020 według zaleceń i rekomendacji dotyczących działalności placówki, wydanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej z uwagi na pandemię.

Święta Bożego Narodzenia w ŚDS

3.4 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zakład Aktywności Zawodowej „Victoria”

W Wałbrzychu od roku 2016 działa Zakład Aktywności Zawodowej „Victoria”, który jest jednostką budżetową gminy Wałbrzych, działającą jako samorządowy zakład budżetowy. Uchwała Rady Miejskiej Wałbrzycha Nr X/143/2015 z dnia 27.08.2015 r.

Zakład zatrudnia 64 osoby z niepełnosprawnością znaczną i umiarkowaną, personel liczy 21 osób.

Tabela 10. Pracownicy wg. stopnia niepełnosprawności

Ogólna liczba pracowników	Stopień znaczny	Stopień umiarkowany
64	50	14

Tabela 11. Zatrudnienie wg stanowisk /działu

Dział	Liczba pracowników
Call Center	44
Poligrafia i reklama	8
Archiwizacja	12

Tabela 12. Źródła finansowania Zakładu Aktywności Zawodowej w roku 2020

Podmiot	Wysokość dofinansowania
PFRON	1.663.490,00 zł

Samorząd Województwa Dolnośląskiego	184.302,00 zł
Gmina Wałbrzych	318.201,00 zł

Koszt działalności Zakładu Aktywności Zawodowej "Victoria" ogółem w roku 2020 wyniósł 4.176.657,14 zł.

W związku z rozszerzeniem działalności Zakładu Aktywności Zawodowej "Victoria" przez powiększenie bazy lokalowej oraz oferty handlowej, podjęto działania w zakresie zagospodarowania budynku dawnej sali gimnastycznej przy ul. Przywodnej i zaadaptowanie jej na składnicę akt wraz z utworzeniem stanowisk pracy dla pracowników niepełnosprawnych.

Gmina w 2020 roku otrzymała środki finansowe z PFRON w wysokości 198.000,00 złotych na dofinansowanie robót budowlanych, a wkład finansowy Gminy wyniósł 250.000,00 zł.

łącznie koszt zadań inwestycyjnych realizowanych przez Zakład Aktywności Zawodowej „Victoria” wyniósł **520.227,42 zł.**

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazał w roku 2020 środki w wysokości 77.987,70 zł z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, na zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

W ramach tej kwoty zostało doposażone stanowisko pracy osoby niepełnosprawnej zatrudnionej na stanowisku pomoc kuchenna oraz udzielono wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej trzem osobom: dwie osoby na działalność budowlaną - doradztwo techniczne, jedna osoba przewóz osób - TAXI. Zadanie realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu

3.5 PROGRAM AKTYWNY SAMORZĄD

Program realizowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Adresatami programu były osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Główny cel programu - wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program obejmuje dwa moduły:

- moduł pierwszy likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową,
- moduł drugi pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Kwota dofinansowania przyznana została z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla Wałbrzycha i wyniosła w 2020 roku 406.592,62 zł.

3.6 DZIAŁANIA NA RZECZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Od 19 lipca 2019 roku obowiązuje Ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Ustawa wprowadza wymagania w zakresie:

- dostępności architektonicznej
- dostępności cyfrowej

- dostępności informacyjno komunikacyjnej

W roku 2020 zostały podjęte działania mające na celu wdrożenie przepisów ustawy w Urzędzie Miejskim w Wałbrzychu i miejskich jednostkach organizacyjnych.

W sierpniu 2020 roku została przeprowadzona analiza dostępności: budynków, transportu, informacji, szkół, urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych. Sporządzony został plan działania na rzecz zapewnienia poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2020-2021.

4 DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW

Na terenie Wałbrzycha funkcjonuje Wałbrzyska Rada Seniorów powołana Zarządzeniem Nr 290/2019 Prezydenta Miasta Wałbrzycha z dnia 25 kwietnia 2019 roku na kolejną, trzyletnią kadencję obejmującą lata 2019-2022. Rola Rady Seniorów jest szczególnie ważna w kontekście zmian demograficznych związanych z procesem dynamicznie zwiększającej się liczby osób starszych w naszym mieście. Radę reprezentuje 15 przedstawicieli, wybranych zgodnie ze statutem uchwalonym przez Radę Miejską Wałbrzycha - Uchwała Nr XVII/259/16 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 stycznia 2016 r.

Skład osobowy Wałbrzyskiej Rady Seniorów to:

- 1) 5 przedstawicieli Prezydenta,
- 2) 5 przedstawicieli Rady Miejskiej,
- 3) 5 przedstawicieli seniorów oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych, szczególnie przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku, działających na terenie Wałbrzycha.

Wałbrzyska Rada Seniorów jest organem społecznym, o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym. Głównym jej celem są działania na rzecz osób starszych, wzmocnienie ich udziału i pozycji w życiu społecznym miasta oraz reprezentowanie interesów, oczekiwań oraz potrzeb seniorów.

W roku 2020 członkowie Rady na posiedzeniach poruszali różne tematy, m. in.:

- podsumowali zrealizowane działania w oparciu o Politykę Senioralną Miasta Wałbrzycha opracowaną na lata 2016-2020 oraz zaproponowali przygotowanie wstępnej wersji Polityki Senioralnej Miasta Wałbrzycha na lata 2021-2025 w oparciu o założenia zawarte w dokumencie Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność (Uchwała Nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 roku w sprawie przyjęcia dokumentu Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność),
- omawiali kwestie bezpieczeństwa seniorów w mieście oraz funkcjonowania w Wałbrzychu Centrum Sterowania Ruchem i Monitoringu Wizyjnego,
- omawiali zakres ekologii i funkcjonowanie w Wałbrzychu Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych,
- wnioskowali o objęcie opieką grobów Obywateli uhonorowanych tytułem Zasłużony dla Miasta Wałbrzycha oraz Honorowy Obywatel Wałbrzycha,

- wnioskowali o przygotowanie inwentaryzacji tablic memoratywnych i instalacji małej architektury znajdujących się na terenie miasta oraz o objęcie ich opieką przez Urząd Miejski,
- omawiali funkcjonowanie Domów Dziennego Pobytu Seniorów,
- wnioskowali o wyznaczenie na cmentarzu przy ul. Żeromskiego alejki osób Zasłużonych dla Miasta Wałbrzycha,
- wnioskowali o ustalenie stałego monitoringu, objęcie opieką oraz o konserwację Pomnika Pamięci Wałbrzyskiego Górnictwa,
- wnioskowali o odtworzenie tablicy upamiętniającej Eufrozyna Sagana,
- poparli inicjatywę dotyczącą nadania Filharmonii Sudeckiej w Wałbrzychu imienia Józefa Wiłkomirskiego- założyciela, wieloletniego dyrektora, artysty, społecznika, zasłużonego dla miasta oraz członka Rady Seniorów,
- członkowie Rady brali aktywni udział w kampaniach i programach profilaktycznych rekomendowanych podczas II Ogólnopolskiego Kongresu Rad Seniorów, w którym uczestniczyli w formie online.

Wałbrzyska Rada Seniorów interesowała się także sprawami funkcjonowania miasta w obliczu pandemii, profilaktyką i promocją zdrowia oraz podejmowanymi przez Urząd Miejski działaniami adresowanymi szczególnie dla seniorów w zakresie, m.in.: szczepień, ochrony zdrowia, edukacji zdrowotnej, zapobiegania wykluczeniu społecznemu seniorów, komunikowania się z nimi oraz niesienia pomocy zwłaszcza seniorom samotnym.

Rok 2020 z uwagi na rozprzestrzenianie się pandemii koronawirusa przyniósł szereg obostrzeń, które uniemożliwiły realizację wielu zaplanowanych bezpośrednich spotkań i wydarzeń adresowanych do seniorów oraz z ich udziałem. Za to dużą popularność zyskały: zebrania i debaty zdalne, szkolenia i kongresy w formie online oraz komunikowanie się z seniorami drogą elektroniczną i telefoniczną.

W terminie od 17 do 18 grudnia 2020 roku Wałbrzyska Rada Seniorów brała udział w II Ogólnopolskim Kongresie Rad Seniorów, który z uwagi na panującą pandemię przebiegał w formie online. Temat spotkania brzmiał: „Rozwój Rad Seniorów w Polsce szans na partycypację osób starszych w życiu publicznym”. Członkowie Rady słuchali wykładów, oglądali prezentacje, zadawali pytania, brali udział w panelu dyskusyjnym oraz konsultacjach, wyłącznie on-line lub telefonicznie. Poza tym brali udział w pracach nad Strategią Rozwoju i Działania OPoWRS i Rad Seniorów w Polsce oraz dyskutowali nad ważnymi zagadnieniami, m.in. partycypacją osób starszych w Europie i na świecie, rolą Rad Seniorów, jako integralnych części samorządów lokalnych, programem „Gmina przyjazna seniorom”, Ogólnopolską Kartą Seniora i rozpowszechnianiem magazynu „Głos Seniora”, problematyką życia seniorów w czasie pandemii, potrzebą doskonalenia wśród seniorów kompetencji cyfrowych, pobudzania aktywności i angażowania do udziału w różnych inicjatywach, projektami: Działkowiec senior, Opowiedz mi swoją historię, Przegonić smutek, Przygarnij zwierzątko, Przekaż nam swój przepis czy Miłość po 60-tce, które mają seniorów inspirować do podejmowania podobnych działań. Podczas kongresu seniorzy udowodnili, że nie mają barier do pokonania. Ustalono, że obywatelskość, aktywność, nowe kompetencje, inspiracje i dbanie o zdrowie to priorytety, którymi powinny się zajmować Rady Seniorów do następnego kongresu.

Od 7 września 2020 roku został uruchomiony Wałbrzyski Telefon Senioralny, działający na zasadzie call center, pod który mogą dzwonić seniorzy, potrzebujący porozmawiać lub dowiedzieć się o tym co dzieje się w naszym mieście. Innowacją projektu jest to, że po drugiej stronie telefonu czekają wolontariusze - seniorzy, którzy

często mają podobne doświadczenia życiowe oraz większe zrozumienie dla potrzeb i problemów seniorów. Wałbrzyski Telefon Senioralny powstał zwłaszcza z myślą o seniorach, którzy: czują się samotni i chcą z kimś porozmawiać, chcą się czegoś dowiedzieć – np. uzyskać informacje o tym jak załatwić jakąś sprawę, poznać ofertę np. wydarzeń kulturalnych, chcą coś zrobić wspólnie z innymi, ale nie wiedzą, jak się do tego zabrać, np. założyć klub seniora, grupę nordic walking lub dołączyć do podobnej grupy.

Wolontariusze call center także oddzwaniają do osób, które próbowały się połączyć poza godzinami dyżurów. Dla wolontariuszy, którzy są mieszkańcami Wałbrzycha, prowadzenie Telefonu Senioralnego to możliwość pomagania swoim rówieśnikom oraz dodatkowa forma własnej aktywności i sposób na wartościowe spędzenie czasu.

Ponadto w okresie od 1 lipca 2020 r. do 30 września 2020 r. seniorzy brali aktywnie udział w projektach adresowanych specjalnie dla nich: „Nasz Wałbrzych – powrót repatriantów do Wałbrzycha” Stowarzyszenia Francuzów i Repatriantów z Francji na Dolnym Śląsku, „Międzypokoleniowy MikroKosmos – nie tylko nad głowami, cuda dzieją się też pod nogami” Fundacji Centrum Edukacji Gerontologicznej, „Podgórze – moje miejsce gdzie tworzę i działam z pasją” Stowarzyszenia „Radość życia”. Ww. przedsięwzięcia zrealizowane były w ramach konkursu ofert na realizację zadania publicznego na terenie miasta Wałbrzycha i na rzecz jego mieszkańców z zakresu wspierania działań aktywizacji i rozwoju społeczności lokalnej. Mikrogranty były finansowane z budżetu Gminy Wałbrzych, koordynowane przez Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego.

Z powodu rozwoju pandemii ograniczona była dla seniorów działalność edukacyjna, turystyczno-krajoznawcza, taneczno – rozrywkowa, integracyjna, artystyczna, sportowa i kulturalna, prowadzona także przez wałbrzyskie organizacje pozarządowe. Stanowią one ważną część w budowaniu i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przyjaznego najstarszym mieszkańcom miasta.

W okresie pandemii koronawirusa dobre praktyki stosowane były przez sektor pozarządowy, m.in. przez: Stowarzyszenie „Radość Życia”, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Okręgowego w Wałbrzychu, Wałbrzyskie Towarzystwo Oświatowe, Stowarzyszenie „Amazonki”, Towarzystwo Opieki Paliatywnej, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło „Piaskowa Góra” oraz Koło „Śródmieście”, Stowarzyszenie Górnicza Pamięć, Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość Stowarzyszenie Społeczno-Kombatanckie, PTTK Oddział Ziemi Wałbrzyskiej, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Przedsiębiorstwa Robót Górniczych, Stowarzyszenie Gwarków KWK „Victoria” i Kopalń Wałbrzyskich, Stowarzyszenie Polska-Izrael, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział w Wałbrzychu, Stowarzyszenie Francuzów i Repatriantów z Francji na Dolnym Śląsku, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Terenowy w Wałbrzychu, Związek Sybiraków Oddział w Wałbrzychu, Stowarzyszenie Współpracy Polska-Wschód Oddział w Wałbrzychu. Nie sposób wyszczególnić wszystkich organizacji pozarządowych, które mają wiele zasług w różnych obszarach życia społecznego miasta, realizując swoje ciekawe inicjatywy na rzecz wałbrzyskich seniorów.

Od stycznia 2019 roku Gmina Wałbrzych na podstawie Porozumienia z krakowskim Stowarzyszeniem MANCO realizuje projekt pn. Ogólnopolska Karta Seniora. Idea projektu polega na tym, że każdy senior, który ukończył 60 lat może wyrobić własną Ogólnopolską Kartę Seniora. Karta ta upoważnia do zniżek w wielu punktach w całej Polsce, w tym m.in. sanatoriach, uzdrowiskach, przychodniach, gabinetach rehabilitacji, instytucjach zdrowia i kultury.

W 2020 roku Urząd Miejski wydał 142 karty.

Pandemia ograniczyła seniorom bezpośredni udział w zajęciach w Klubach Seniora oraz Uniwersytetach Trzeciego Wieku, w uroczystościach państwowych, patriotycznych, w konferencjach oraz spotkaniach na zaproszenie Prezydenta Miasta Wałbrzycha. Większość z ww. była transmitowana online.+.

5 BEZPŁATNA POMOC PRAWNA

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz.U. z 2020. poz. 2232 zm.) Miasto Wałbrzych realizuje od 1 stycznia 2016 r. zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej polegające na udzieleniu nieodpłatnej pomocy prawnej a od 1 stycznia 2019 r. również na świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Ustawa zakłada, że do darmowej pomocy prawnej uprawnione są osoby, które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875) wprowadzono zmiany w ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej poszerzające krąg beneficjentów.

Od dnia 16 maja 2020 r. nieodpłatna pomoc prawna obejmuje także sprawy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą – niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku.

W Wałbrzychu w 2020 r. funkcjonowało pięć punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Dwa punkty prowadzili adwokaci i radcowie prawni wyznaczeni przez samorządy prawnicze, natomiast trzy - 1 punkt pomocy prawnej i 2 punkty poradnictwa obywatelskiego, prowadziło Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradczo-Szkoleniowe z siedzibą w Jedlinie Zdroju, które zostało wyłonione w otwartym konkursie ofert.

BEZPŁATNA POMOC PRAWNA

NA TERENIE MIASTA DZIAŁAJĄ
PUNKTY BEZPŁATNYCH PORAD
PRAWNYCH I NIEODPŁATNEGO
PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO.

Zapraszamy do korzystania w dniach
i godzinach podanych w harmonogramie.

LOKALIZACJE PUNKTU	DNI I GODZINY	PODMIOT PROWADZĄCY
ul. Limanowskiego 9 58-300 Wałbrzych parter tel. 74 66 66 399	od poniedziałku do piątku 10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰	Punkt NPP* adwokaci wskazani przez Okręgową Radę Adwokacką
pl. Magistracki 1, 58-300 Wałbrzych pok nr 1 (Ratusz - wejście boczne od ul. Kopernika) tel. 74 66 55 183	od poniedziałku do piątku 9 ⁰⁰ -13 ⁰⁰	Punkt NPP* radcowie prawni wskazani przez Okręgową Izbę Radców Prawnych
	poniedziałek 13 ⁰⁰ -18 ⁰⁰ od wtorku do piątku 13 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	Punkt NPO** adwokaci i radcowie prawni Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradczo-Szkoleniowe
ul. Hirszfelda 4 58-309 Wałbrzych tel. 74 66 61 021	poniedziałek 12 ⁰⁰ -17 ⁰⁰ od wtorku do piątku 12 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	Punkt NPO** adwokaci i radcowie prawni Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradczo-Szkoleniowe

*NPP - Nieodpłatna Pomoc Prawna
**NPO - Nieodpłatne Poradnictwo Obywatelskie

Zgłoszenie terminu wizyty jest możliwe również poprzez stronę internetową
Urzędu Miasta w Wałbrzychu w zakładce
Nieodpłatna Pomoc prawna – Zapisy na porady
<https://urzed.um.walbrzych.pl/pl/page/nieodplatna-pomoc-prawna>

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach,
- wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania dotyczącego jej problemu prawnego,
- sporządzenie projektu pisma w zakresie niezbędnym do udzielania pomocy, z wyłączeniem pism procesowych w postępowaniach przygotowawczym lub sądowym i pism w postępowaniu sądowo – administracyjnym,
- sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub o ustanowienie pełno-mocnika z urzędu lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowo administracyjnym oraz poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy ma drogą sądową
- nieodpłatną mediację.

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego.

Nieodpłatna pomoc prawna oraz nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmują również nieodpłatną mediację.

W 2020 r. z nieodpłatnych porad prawnych w Wałbrzychu skorzystało 1178 osób. Udzielono 804 porady prawne i 374 porady obywatelskie. Najwięcej porad udzielono z zakresu prawa cywilnego,

z wyłączeniem spraw z zakresu prawa rzeczowego i spadkowego oraz z zakresu prawa rodzinnego, z wyłączeniem rozwodów, separacji i alimentów. Forma udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej polegała głównie na poinformowaniu osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, o przysługujących jej uprawnieniach lub o spoczywających na niej obowiązkach i wskazaniu osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego.

W ramach zadania organizacja zrealizowała również **zadania z zakresu edukacji prawnej**, na które w 2020 r. została przeznaczona kwota 9.900,00 zł. Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradczco Szkoleniowe w ramach dotacji oraz wolontariatu, przeprowadziło 17 spotkań - wykładów dla młodzieży i osób starszych. Tematyka dostosowana była do potrzeb grup odbiorców a odbiorcy mieli możliwość bezpośrednich rozmów z prawnikiem. Opracowano i wydrukowano 2500 sztuk książeczek edukacyjnych, zawierających najbardziej istotnie zagadnienia z zakresu prawa. Organizacja stworzyła i prowadzi stronę internetową poświęconą punktom NPP i NPO, na której zamieszcza co miesiąc artykuły poruszające zagadnienia z jakimi najczęściej zgłaszają się mieszkańcy Wałbrzycha do punktów porad (www.pomocprawna-walbrzych.pl).

Od marca 2020 r., w związku z przeciwdziałaniem zagrożeniom związanym z COVID-19, o których mowa w art. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374), w celu zapewnienia bezpieczeństwa wykonawcom i osobom korzystającym z usług, nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w Wałbrzychu częściowo były świadczone za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową z terenu Wałbrzycha, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, istnieje możliwość udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, w miejscu zamieszkania. Osoby te, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego składają Prezydentowi Miasta Wałbrzycha, w formie papierowej lub elektronicznej, oświadczenie wraz ze wskazaniem okoliczności to uzasadniających. Osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, udziela porady w umówionym terminie.

Osoba uprawniona, doświadczająca trudności w komunikowaniu się posiada możliwość skorzystania z usług tłumacza migowego bądź uzyskania pomocy za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Jest

zobowiązana zgłosić chęć skorzystania z tego rodzaju usług ze wskazaniem wybranej metody komunikowania się.

Na realizację zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w roku 2020 wykorzystano kwotę **327.535,76 zł**.

6 POZOSTAŁE ZADANIA

6.1 REPATRIACJA I KARTA POLAKA

Począwszy od 2015 roku Gmina Wałbrzych umożliwiła repatriację wielu rodzinom. Na zaproszenie tutejszego samorządu przyjechały rodziny z Ukrainy, Kazachstanu oraz z Republiki Uzbekistanu, ostaniam z nich przyjechała do Wałbrzycha w 2019 roku.

W 2020 roku na terenie miasta Wałbrzycha osiedliły się kolejne rodziny repatriantów, którym wypłacono środki pieniężne na podstawie Ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz.U. z 2019 poz. 1472). Zgodnie z wnioskami gminy złożonymi w 2020 roku w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim, Wojewoda Dolnośląski przyznał środki pieniężne w łącznej kwocie 162.184,42 zł w tym:

- na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie dla repatriantów wypłacono 93.774,72 zł;
- na częściowe pokrycie poniesionych udokumentowanych kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego repatrianta wypłacono kwotę 68.409,70 zł.

6.2 ORGANIZACJA WIGILII MIEJSKIEJ

Miasto Wałbrzych od wielu lat jest organizatorem spotkań wigilijnych Prezydenta Miasta Wałbrzycha z mieszkańcami miasta. Do wspólnego ucztowania w świątecznej atmosferze zapraszani są wszyscy chętni wałbrzyskanie, jako że impreza ma charakter otwarty. Corocznie serwowane są tradycyjne dania świąteczne, słodczyce, owoce oraz napoje. Uroczystość wspierają każdorazowo liczni sponsorzy tj.: restauracje, piekarnie, cukiernie, hurtownie i sklepy oraz partnerzy, dzięki którym uroczystość nabiera wyjątkowego charakteru.

Ostatnia taka uroczystość odbyła się w Wałbrzychu 19 grudnia 2019 r. na wałbrzyskim Rynku.

W 2020 roku Wigilia Miejska w Wałbrzychu nie została zorganizowana w związku z wystąpieniem pandemii wirusa SARS-CoV-2, a tym samym wprowadzeniem zakazu organizowania tego typu imprez.

6.3 WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W 2020 roku obowiązywał roczny Program współpracy Miasta Wałbrzycha z organizacjami pozarządowymi przyjęty uchwałą nr XVIII/176/19 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 listopada 2019 roku. Program określał przede wszystkim:

- 1) regulowanie współpracy organizacji pozarządowych z Miastem w obszarze realizacji zadań publicznych,
- 2) wyznaczanie priorytetowych obszarów zadań publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym,
- 3) określanie przedmiotu, zasad oraz form współpracy organizacji pozarządowych z Miastem.

Zgodnie z przyjętym Programem Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego zrealizowało zadania w formie finansowej i pozafinansowej obejmujące m.in. zakres rewitalizacji.

Od stycznia 2020 roku rozpoczęto kampanię 1% podatku dla wałbrzyszan, która dla 42 organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego umożliwiła ubieganie się o 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2019.

W ramach wzajemnego informowania się (Urząd Miejski – NGO) o planowanych kierunkach działalności i realizowanych zadaniach, został opracowany, a następnie opublikowany na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu www.um.walbrzych.pl harmonogram konkursów ofert na 2020 rok.

Poza tym na stronach internetowych www.um.walbrzych.pl, www.rewitalizacja.walbrzych.pl i fb Akcja Rewitalizacja systematycznie publikowane były dla organizacji pozarządowych komunikaty dotyczące możliwości prowadzenia różnych działań w czasie pandemii, udziału w seminariach, spotkaniach online, ogłaszanych konkursów i grantów, w tym z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Publikowane były także informacje dotyczące możliwości konsultowania i opiniowania przez organizacje pozarządowe dokumentów strategicznych oraz artykuły, m.in. „NGO aktywne mimo pandemii”, „Rozwiązania UM dla NGO w czasie pandemii”, „Pomaganie w Wałbrzychu w czasach pandemii”, „Tworzymy bazę zasobów wałbrzyskich NGO i instytucji do wykorzystania w czasie pandemii”. Rozpowszechniano również relacje z realizacji mikrograntów oraz działań Wałbrzyskich Przedsiębiorstw Społecznych. Promowano akcje pn.: „Mapa aktywności społecznej”, „Wałbrzych na wynos”, „Wałbrzyskie instytucje kultury online” oraz oferty Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Aktywności Lokalnej, grupy nieformalnej Przyjaciele z Wałbrzycha, ZHP oraz miejskiej linii telefonicznej czyli Wałbrzyskiego Telefonu Senioralnego.

Z uwagi na obowiązujące w 2020 roku obostrzenia związane z rozwojem pandemii większość z zaplanowanych przez wałbrzyskie NGO działań została ograniczona lub zmodyfikowana. Dużą popularność zyskały natomiast: spotkania, zebrania i debaty zdalne, szkolenia, warsztaty i treningi w formie online oraz komunikowanie się z organizacjami pozarządowymi drogą elektroniczną oraz telefoniczną.

Pomimo barier wynikających z rozprzestrzeniania się koronawirusa oraz stosując się do obowiązujących zaleceń, Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego przeprowadziło jeden otwarty konkurs dla organizacji pozarządowych, w którym zawarto sześć rodzajów zadań, na realizację zadania publicznego na terenie miasta Wałbrzycha i na rzecz jego mieszkańców z zakresu wspierania działań aktywizacji i rozwoju społeczności lokalnej. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Wałbrzycha ośmiu organizacjom pozarządowym przyznano dotację w łącznej kwocie 50 000,00 zł, na zrealizowanie jedenastu projektów.

Ponadto wykonano jedno zadanie publiczne z zakresu wspierania działań aktywizacji i rozwoju społeczności lokalnej w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, pn.: „Wspólnie dbamy to czyste mury mamy”. Wysokość przyznanej dotacji wynosiła 5 000,00 zł.

W 2020 roku, zgodnie z uchwałą nr XLI/521/2017 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie określenia trybu powoływania członków oraz organizacji i trybu działania Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Wałbrzychu, przeprowadzono wybory do GRDPP na nową trzyletnią kadencję 2020-2023.

Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego jest organem doradczym i inicjatywnym samorządu Miasta Wałbrzycha w zakresie działalności pożytku publicznego. Rada Pożytku składa się z szesnastu członków, w tym:

- czterech przedstawicieli Prezydenta, wskazanych przez Prezydenta Miasta Wałbrzycha,
- czterech przedstawicieli Rady Miejskiej, wskazanych przez Radę Miejską Wałbrzycha,
- ośmiu wybranych przedstawicieli Organizacji prowadzących działalność na terenie miasta Wałbrzycha, wyłonionych na zasadach określonych w § 4 ww. uchwały (wybory).

Członkowie Rady na posiedzeniach organizowanych w 2020 roku poruszali różne tematy dotyczące, m. in.:

- kampanii 1% z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz promocji wałbrzyskich organizacji pozarządowych posiadających status Organizacji Pożytku Publicznego,
- współpracy Rady z Klubami Ośmiu Młodzieżowego Wolontariatu, działającymi w szkołach,
- konsultacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz Programu współpracy miasta Wałbrzycha z organizacjami pozarządowymi na 2021 rok,
- możliwości organizacji pikniku dla NGO oraz innych spotkań nieformalnych i formalnych,
- wsparcia realizacji polityki senioralnej i integracji z Wałbrzyską Radą Seniorów,
- wsparcia budowania aktywności lokalnej,
- promocji działań Rady i organizacji pozarządowych na fb Rady Pożytku,
- wsparcia działań ekonomii społecznej,
- wsparcia działań w obszarze ekologii, m.in. Stop plastik,
- włączania się w opracowywanie wieloletniego Programu Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi,
- działań wspierających NGO i ludzi w związku z chorobami psychosomatycznymi,
- plebiscytu dla organizacji pozarządowych i wolontariuszy - promowanie osiągnięć i prezentacje dorobku organizacji pozarządowych na fb Rady Pożytku.

Ponadto w 2020 zorganizowano dwa spotkania Partnerstw lokalnych: Starego Zdroju i Śródmieścia – Epicentrum, w których udział brali m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych. Tematem spotkań były głównie mikrogranty czyli warunki konkursu na realizację zadania publicznego na terenie miasta Wałbrzycha i na rzecz jego mieszkańców z zakresu wspierania działań aktywizacji i rozwoju społeczności lokalnej.

Dla organizacji pozarządowych zmodyfikowano formularz i zasady współtworzenia przez wałbrzyskie NGO mapy aktywności społecznej. Mapa - wykaz służy promocji działalności lokalnych organizacji na rzecz Wałbrzycha i jego mieszkańców. Ułatwia także nawiązanie współpracy z nimi wszystkim podmiotom, które są zainteresowane działalnością pożytku publicznego i wolontariatem. Wykaz powstał w oparciu o informacje

przesyłane przez aktywne organizacje pozarządowe, które współpracują lub są zainteresowane współpracą z Gminą Wałbrzych oraz o inne dostępne źródła. Mapa jest aktualizowana na bieżąco.

W roku 2020 Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego rozpoczęło modyfikację układu oraz aktualizację treści znajdujących się na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu w zakładce Poznaj Wałbrzych - Organizacje pozarządowe oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w zakładce Stowarzyszenia i kluby sportowe. Przebudowa ww. zakładki będzie kontynuowana wspólnie z Radą Pożytku.

Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego przy ścisłej współpracy z wałbrzyskimi organizacjami pozarządowymi, po aktywnych konsultacjach dokumentu opracowało Program współpracy Miasta Wałbrzycha z organizacjami pozarządowymi na 2021 rok, który został przyjęty uchwałą nr XXVIII/297/20 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 26 listopada 2020 r.

Kolejnym działaniem z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi było ogłoszenie naboru kandydatów na członków komisji konkursowych, czyli grona specjalistów oraz ekspertów, którzy będą wspierać Urząd Miejski w Wałbrzychu, m.in. w opiniowaniu, ocenianiu i podziale dotacji dla organizacji pozarządowych. W wyniku naboru wybrano siedemnastu reprezentantów lokalnych NGO do składu komisji konkursowych, w ramach ogłaszanych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w 2021 roku, na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Reprezentanci będą mieć możliwość oceniania ofert złożonych w otwartych konkursach z planowanych poniższych zakresów:

- pomoc społeczna,
- ochrona i promocja zdrowia,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym i uzależnieniom,
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji oraz podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości, rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej,
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- turystyka i krajoznawstwo,
- edukacja, oświata i wychowanie,
- ochrony środowiska i ekologii,
- nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz edukacja prawna,
- rewitalizacja,
- wspieranie działalności rozwoju gospodarczego, w tym rozwój przedsiębiorczości.

Na koniec grudnia 2020 roku na podstawie prowadzonej ewidencji odnotowano następujące organizacje pozarządowe z siedzibą w Wałbrzychu:

- stowarzyszenia zwykłe - 18
- Uczniowskie Kluby Sportowe - 27
- stowarzyszenia kultury fizycznej /kluby sportowe działające w formie stowarzyszeń nieprowadzące działalności gospodarczej - 29
- stowarzyszenia kultury fizycznej/kluby sportowe wpisane do KRS - 37
- stowarzyszenia pozostałe wpisane do KRS - 188
- terenowe jednostki stowarzyszeń - 76

- fundacje - 95

Istotnym elementem rozwoju miasta jest m.in. społeczeństwo obywatelskie, którego bazą jest budowanie i utrzymywanie ścisłego partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi. Partnerstwo to ma na celu lepsze wykonywanie zadań gminy poprzez możliwie pełne wykorzystanie zasobów wałbrzyskich NGO, ale również sieciowanie oraz współpracę ze sobą dużych i małych organizacji. Zakładanym rezultatem tej współpracy jest zwiększenie efektywności działań związanych z realizacją zadań publicznych i dalszy wzrost partycypacji społecznej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Mając na względzie systematyczne udoskonalanie i umacnianie współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, Gmina Wałbrzych w 2020 roku podpisała Porozumienie z Fundacją Dom Pokoju, którego przedmiotem jest podejmowanie wspólnych działań i inicjatyw na rzecz budowania dialogu w lokalnej społeczności naszego miasta w ramach Dolnośląskiego Ośrodka Dialogu. Powstawanie i pierwszy etap funkcjonowania Dolnośląskiego Ośrodka Dialogu w roku 2020/2021 jest elementem projektu finansowanego przez Narodowy Instytut Wolności w ramach PROO na lata 2018-2030. Koordynatorem/Operatorem Dolnośląskiego Ośrodka Dialogu jest Fundacja. Wszystkie działania określone w Porozumieniu i środki angażowane przez Fundację finansowane są w ramach ww. projektu.

Pierwszy etap partnerstwa obejmował opracowanie narzędzia badawczego oraz harmonogramu badania dotyczącego potrzeb i oczekiwań wałbrzyskich organizacji pozarządowych. Zaplanowano, że badanie przeprowadzone zostanie w oparciu o narzędzie ankietowe stworzone przez Fundację Dom Pokoju w ramach Dolnośląskiego Ośrodka Dialogu. Dalsze etapy polegały będą na opracowaniu, dopasowanej do lokalnych potrzeb, strategii współpracy gminy z wałbrzyskimi organizacjami pozarządowymi.

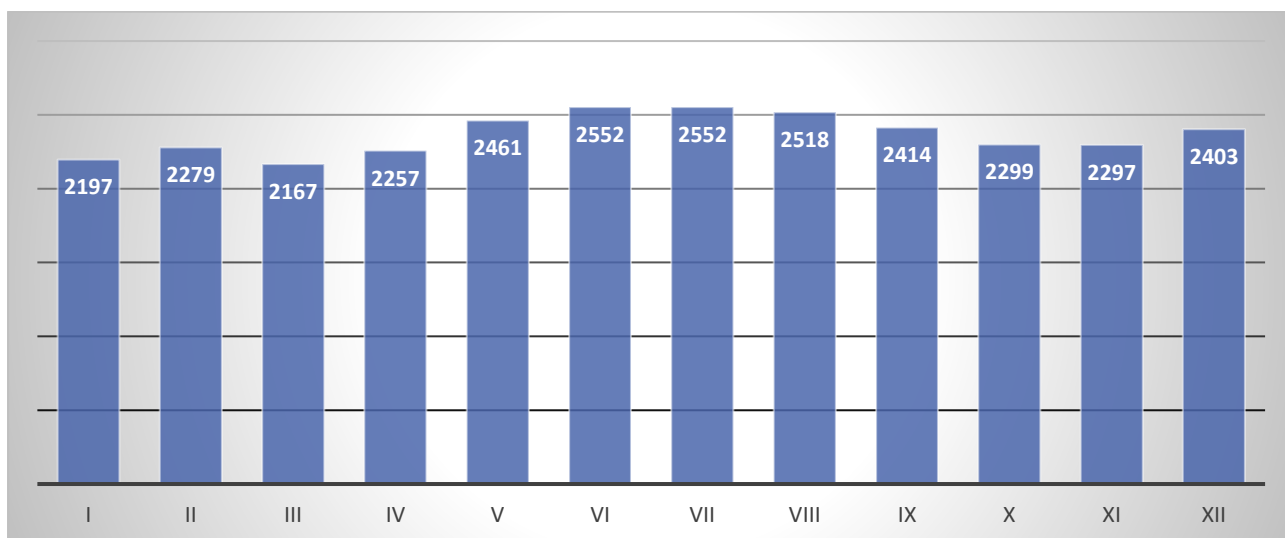
7 PODSTAWOWE INFORMACJE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE RYNKU PRACY

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wskaźnik stopy bezrobocia wyniósł dla:

• Polski	6,2%
• województwa dolnośląskiego	5,6%
• miasta Wałbrzycha	5,9%
• powiatu wałbrzyskiego	14,9%

W Wałbrzychu w roku 2020 miał miejsce naprzemienny spadek i wzrost ilości zarejestrowanych bezrobotnych, osiągając najwyższy poziom w miesiącach czerwcu i lipcu w liczbie 2552 osób.

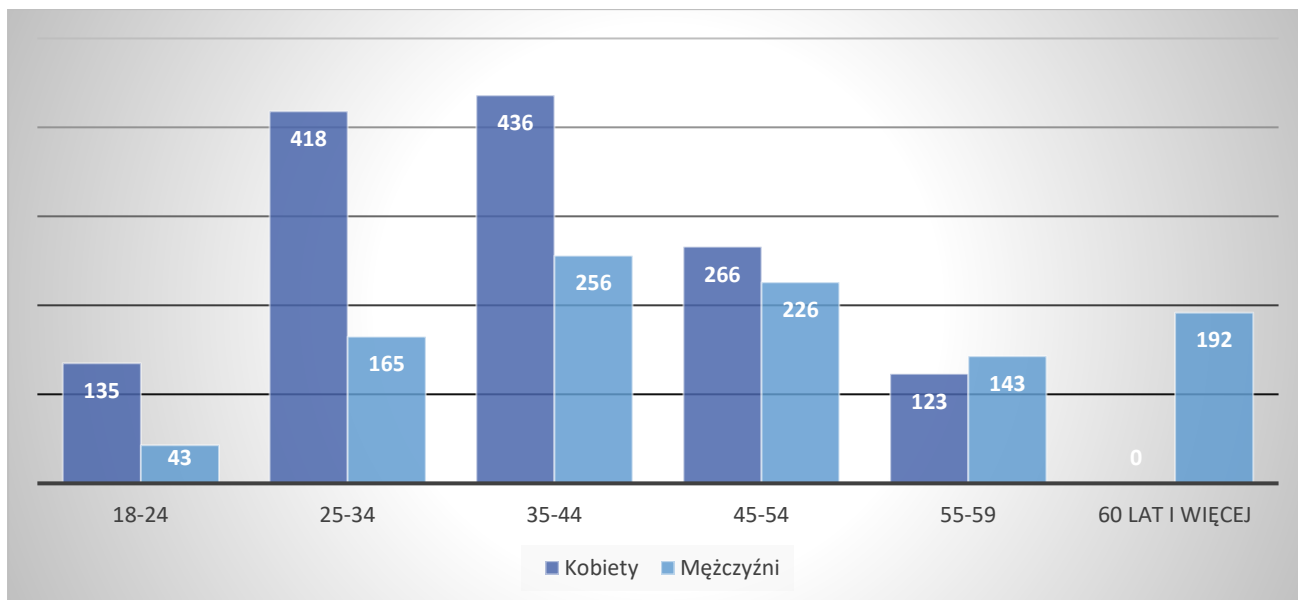
Wykres 1 Liczba bezrobotnych w poszczególnych miesiącach roku

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych (stan na 31 grudnia)

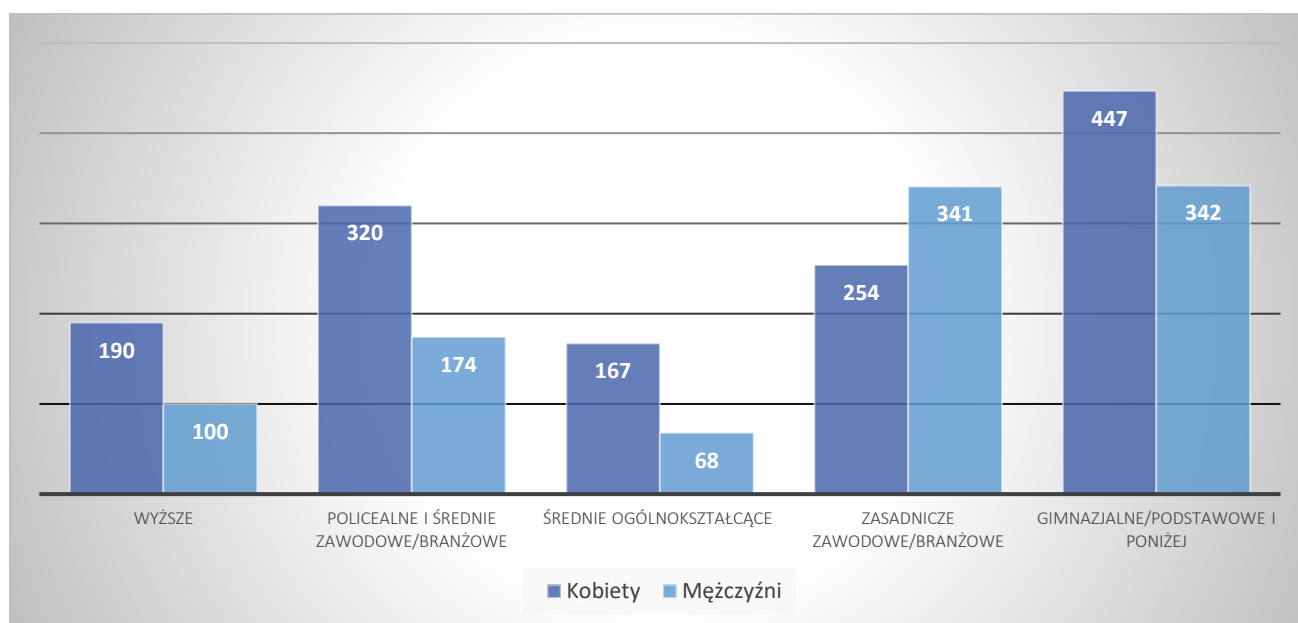
Na koniec 2020 roku w Wałbrzychu zarejestrowanych było łącznie 2.403 bezrobotnych (w tym 1.378 kobiet, co stanowi 57,3% ogółu bezrobotnych). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych było 214 osób niepełnosprawnych. Prawo do zasiłku posiadało 490 osób, co stanowiło tylko 20,4% ogółu bezrobotnych. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w Wałbrzychu dominują osoby w wieku 35 – 44 lat, stanowią one 28,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Dane liczbowe przedstawia Wykres 1.

Wykres 2 Struktura bezrobotnych według wieku (stan na 31.12.2019 r.)

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym /podstawowym i poniżej - 32,8 % ogółu zarejestrowanych.

Wykres 3 Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia (stan na koniec grudnia 2020 r.)

W 2020 roku Urząd dysponował 137 miejscami pracy dla osób niepełnosprawnych, przy jednoczesnym nasileniu rejestracji tychże osób – 566. Według stanu na koniec grudnia 2020 roku w tut. Urzędzie zarejestrowanych było 348 osób niepełnosprawnych, w tym 184 kobiety.